

... VÀO NGÀY GIÓ CAT

"TÙY" BÚT CỦA ÁI-VĂN

LỜI NÓI DÂU

Tôi viết bài này để tặng các bạn bè thân-thuộc gần xa nên giọng văn sẽ biến đổi "tùy" theo cảm-nghĩ của tôi lúc viết; lối hành-văn cũng thay-đổi "tùy" theo đoạn tả cảnh, tả chân, tả tay hay ký-sự đương-trường... sa-mac, thỉnh-thoảng có quên gửi (quên gửi chủ không phải là gửi không được như thư của anh bạn nào đó trong Lá Thư Công-Chánh trước đây), hoặc thấy lồng vào đó một vài con số có tính-cách... chép trong sách ra thì xin hãy nhớ cho rằng đó là bởi vì "tùy" theo cái bút mă thoi! cho nên tôi mới để trên đầu bài là "tùy bút" với chữ "tùy" trong cái ngoặc kép, vì sợ anh em tưởng rằng tôi đang viết "tùy bút" theo cái nghĩa... cái nghĩa... cái nghĩa... (chẳng cā-lăm vī chāng chāng biết là cái nghĩa gī cǎ?!!) ... tùy bút của nhiều tác-giả đã từng dùng - và bây-giờ xin mời các bạn di VÀO NƠI GIỎ CÁT tùy hỉ .

(Quen nói là tựa-dê này thuông theo một cuốn tiểu-thuyết của Nguyễn-Thị-Hoàng, nhà văn nổi tiếng của chuyên tinh cô giáo với học-trò trong vòng tay học-trò.)

..... Chuông điện-thoại tiếp-tục reo
gọi "Alo, Vẫn dây" tiếng đầu tiên
chàng nghe được không phải là tiếng
chào thuồng-lê của người bạn thân mà
là "Ê, bô đi thiệt hả, "moi" tướng
"toi" giòn chơi chứ bộ đi thật à, mà
đi lầm giờ gấp vậy, có biết là ngày
9/2/81 nhâm ngày mồng 5 Tết không?
- mồng năm mười bốn hăm ba, đi chơi
cũng lồ huống là đi... làm việc".

"Này, bộ ông bà giòn mặt nhà
chúc-trách hả - cũ-ruồ người ta bỏ cả
gia-tài diên-thô" (nói nôm là nhà của
Nhà Thủ-thuê cho) ra đi ngần dặm
(lái xe hơi đi ca mây ngày trời), ăn
.... cám nǎm thǎm (án cám vì đợp bánh
mì hoài chịu đói không thâu, nǎm thǎm
vì không thể lót thǎm để nǎm đất được,
và lại mới tới Cali. chưa kịp đi mua
waterbed bởi chè giường nệm hai lớp
không nhún nhảy dù, và cù tiếc määicái
giường lò-xo Hồng-kông thói xa xuav với
tiếng kêu cọt ket quen thuộc như em
bé tho cù nhở mãi tiếng vồng du đưa
kéo-kẹt mới ngủ yên, còn nàng vẫn cõi
tiếc nhở mãi nên chưa yên ngủ), báy-
giờ hai ông bà "nđ' nòng nđo" dùt áo
ra đi bỏ túi bđ giữa xú la quê
người nhưng lúc bị ... vợ mảng biết
lấy ai than thân "tủi phận nam nhi" -

bởi tại vì răng thí là tui nghe lối nói
ngon đố ngọt của ông bà; nào là "về đây
nghe anh, về đây nghe anh, về đây mặc áo
thun đi dép Nhật (khỏi phải mặc đồ lạnh)
kê chuyện đời (đời sống với Việt Cộng)
băng lối ca vui (kê xong là cưới bồ với
nhau), kê chuyện tình (của bà vợ bé) băng
nổi thuốc mới (thuốc này mua ở chợ Tàu
Los Angeles loại chóng uống vợ khen hay)

... nào là "ở đây anh em đồng lăm", khi
nào muôn triệu-tập quân-hùng là có đútay
tay phải tay trái, tay trên tay dưới, tay
tay anh tay em, tay lớn tay bé, muôn bay
ban vuông ban tròn gi cứng gọn cá, mà
toàn là tay tố cá - toàn là dân nhà nghệ
kinh-nghiêm tú bao năm nay, đã tung đô
xuong máu trên đủ mọi mâm bắc trên khắp
mọi nో đường đất nước, kê cá đất nước
của người ta như Monaco hay Macao.

Tôi có cù rú một sô anh em bỏ State khác sang California, như tôi đã tung bố State Montana bò xuống Los Angeles - và tôi bị "quả-báo nhán tiễn" là tôi bị một người bạn cũ rú bỏ xứ Mỹ sang xứ dầu hỏa Saudi Arabia làm ăn, gọi là "tha phuông cầu đô-la". Cù con người ta thì sẽ bị cù lại, thế thôi - Tôi được Hảng Aramco cho qua xứ dầu làm việc, là nhân-viên thường -xuyên, Headquarter của Aramco tại DHAH-RAN nên không phải thắc-mắc về contract

mỗi năm hay mỗi hai năm như các hàng khác. Tôi cũng không hiểu tại sao tôi được tuyển dụng vì làm khác nghề tôi đang làm, và tôi cũng không hiểu tại sao tôi nhận làm. Có lẽ máu giang-hồ vất của tôi đã lại bắt đầu được hâm nóng: mong du-lịch vòng quanh thế-giới, một cuộc sống khác hơn cuộc sống ở Mỹ là những hấp-dẫn khác ngoài cái hấp-lực đồ-la làm tôi nhận-lời chăng? thật vậy, nếu ở Mỹ biết bao giờ tôi dám bỏ ra một số tiền cả hòn chục ngàn để đưa cả gia-dinh đi du-lịch vòng-quanh thế-giới (đó là giả-sử mình có tiền, mình có dám xài cho Hàng máybay hay không, huống-hồ mình đến khi nào mới đủ được tiền! lúc mình đang là dân ABC!!!), còn cỡ đây thì vé máy bay khứ hồi Los Angeles - Saudi Arabia và giá máy bay vòng-quanh thế-giới chỉ cách nhau có một trăm đô-la thôi, thế là tôi "vào nơi gió cát" và xem như "định-mệnh đá an-bài" (nói theo giọng Hoàng Hải Thùy). Số ca, (nói theo giọng của một người bạn thân.

Saudi Arabia là một xứ mâu-thuẫn đây là một xí với một lối sông thật đây truyền-thông và rất bảo-thủ đang biến-đổi tân gốc rễ với nếp-sống kỹ-thuật đây áp do dầu hỏa tạo-thành, du-nhập từ phương ..... Mỹ. Diện - tích khoảng 830,000 dặm vuông, tướng-đường với cơ 1/6 nước Mỹ tính theo chiều rộng từ đông sang tây có 1000 dặm và theo chiều dọc nam bắc có 1200 dặm (Miles). Saudi Arabia giáp ranh phía Bắc với Iraq, Kuwait, Jordan; phía Tây với biển Hồng, phía Đông với Vịnh Ba-Tu (Persian Gulf) nhưng tựi Saudi Arabia không chịu gọi là Persian-Gulf mà gọi là Arabian Gulf, và giáp-giới xứ nhỏ bé United Arab Emirates (UAE); còn phía Nam là biển Arabian với xứ Yemen và Oman.

Nếu anh em nào chịu khó dò bách-khoa tự-diễn để xem cõi của các nước trên thế-giới, chắc-chắn các bạn sẽ thấy có một cái cõi độc-đáo, chẳng giống ai và rất là "xương máu" : cõi nền màu xanh lục với một cây kiêm ở dưới, ở trên là hàng chuồng-ngoèo nhỉnh hưng con rắn đang vươn lên "đóp" tay bạn, kiêm và chủ bằng màu trắng. Đó là cõi của xú dầu-hỏa Saudi đây. Hàng chuỗi là câu kinh nhật tụng của đạo Muslim(Hồi-Giao) dịch ra tiếng Anh là "There is no God but Allah and Muhammad is the

"Messenger of Allah" - Như vậy cũng đủ
hiểu là Muslim là quốc giáo của xứ này
và như vậy là đúng hòng ai nhắc vào
lâm cái tro truyền-giáo ở xứ này và
như vậy là mình hiểu được một vài cái
câm kỵ là lạ mà tôi sẽ có dịp kể ở
dưới đây.

Tôi xin dài dòng nói về Đạo Muslim ở đây, vì tôi thấy mình muốn tìm hiểu tâm-tinh, cách sống hay cách cù-xú của dân-tinh xứ này thì phải ra ngoài mà hiểu cho nổi cái Đạo Muslim cái đã. Tôi đọc sách ra ghi ghi chép chép theo với cái có bé hạt tiêu và với con mắt cận-thị qua cặp kính dây cộm dây nhung thành-kiến Việt-Nam. Viết đến đây tôi lại nhớ tới chuyện mây anh mù sờ voi của cuốn Quốc-văn Giáo-khoa-Thúy thuở nào còn bé - và tôi đang là một trong những anh mù đang mò-măm con "Voi" Saudi để mô-tả cho các bạn và mình bồng nhận thấy ra những nhầm-lẫn to lớn của một nước Tây-phương nhận -xét về cách sống, phong-tục của một nước Ả-Rập qua con mắt và tâm nhín của một số học-gia. Ta vẫn còn thấy trong vài ba cuốn Encyclopedie của Mỹ đến năm 1968 vẫn cho vài cái ảnh dân bà Thuỵ Sĩ cởi trần với chủ-thích là dân Việt Nam lang-bang quá, xin đóng ngoặc lại và nói tiếp chuyện đạo Muslim.

Đạo Muslim nhận Chúa của Đạo Thiên-Chúa là Chúa duy-nhất chấp-nhận các Vị Abraham, Moise và Jesus là những Tiên-tri của Chúa, chấp-nhận Old Testament, New Testament là những lời của Chúa phán, nhưng lời của Chúa phán đầy-dủ nhất là qua Tiên-tri cuôcicùng của Chúa gửi xuống cho loài người đó là Muhammed, là kinh Koran - là Kinh Thánh, là lời sống của dân Chúa. Đạo Muslim không nhận 3 ngôi, không nhận Jesus là con của Chúa, chỉ xem Jesus là một Sứ-Thân Tiên-tri của Chúa mà thôi như trong Kinh Koran có ghi rõ.

Đạo Muslim đòi hỏi con chiến
phải tuân theo năm điều dạy cẩn - bẩn
và đơn-giản. Đây là năm điều con nít
phải học ngay từ thuở nhỏ và quyết
trong cuộc sống thường nhật, lúc ăn,
nói, làm việc hay ngủ. Điều răn dạy
đầu-tiên là tung-niệm niềm tin Chúa
"There is no God but Allah Moham -
med is the Pressenger of Allah ".Điều
răn dạy thứ hai là câu-nguyên năm lần
một ngày, lúc rạng đông, giữa trưa ,

giữa chiều, buổi tối và trước khi đi ngủ. Khi cầu-nghện, con chiên phải quay mặt về hướng Mecca là thành - phô Thánh. Trước khi cầu-nghện, con chiên phải rửa tay sạch-sé, và có-thể cầu-nghện bất-cù chồ nǎo, không cần phải đến các Nhà Thờ Mosque (Trong Mosque chẳng có một hình ảnh hay Bàn thờ (Altar) chi cả vì giữa con chiên với Chúa chẳng cần phải có trung-gian như Cha hay Thầy (Priest) mà là trực-tiếp. (Có chẳng là một người đầu đàn gọi là Imam, như là "leader" cho con chiên mà thôi). Quen nói là vào Mosque phải cởi bô dép giầy ra và trước Mosque khi nào cũng có một vòi nước. Nếu đang đi giữa sa-mạc không có nước thì lấy cát chùi tay chân tượng-trưng cũng được. Điều răn thứ ba là phải bô-thi cho người nghèo: trong những ngày đầu tiên của Đạo này, con chiên phải cho 1/40 số tài-sản của mình, ngày nay thi tuy. Điều răn thứ tư là phải kiêng nhin (fast) trong tháng Ramadan, là tháng thứ chín của lịch Muslim (dân Muslim theo lịch tinh theo tuần tráng giống như Tầu, ta gọi là âm-lịch nhưng tên tháng thi khác, và tinh năm bắt đầu là năm Mohammed đợt tới thành phố Medina vào năm 622 dương lịch và vì năm dương-lịch dài hơn năm âm-lịch nên hối khó tinh năm nay là năm mẩy theo lịch Muslim, xê-xích một năm độ mươi ngày). Tôi sẽ nói dài dòng về mùa Ramadan sau. Điều răn thứ năm là phải đi đến viêng Mecca ít ra là một lần trong đời, gọi là hành-hướng HAIJ. Hàng năm hàng trăm ngàn người đế xô vê thành-phố Thánh Mecca để cầu-nghện ở Ka'aba. Đây là tòa nhà hính lập phuong tục truyền là do Adam ông tổ của loài nǎo xảy ra theo lệnh của Chúa và trong thời gian có Hồng-thúy ngập tráng cả trái đất thi Ka'aba được đem lên trên trời và sau này Abraham đã xây lại cũng ở ngay chỗ đó và khi đang xây thi thiên thần Gabriel đặt trong Ka'aba viên đá thánh mầu đen hiện nay vẫn còn.

Kinh Koran là lời Chúa dạy do thiên-thần Gabriel truyền cho Muhammed. Trong kinh Koran có những đoạn tích có trong Old Testament và New Testament của Kinh Thánh. Nhiều truyện cũng có khác ít nhiều với truyện trong Kinh Thánh nhưng trong này kể chuyện Adam, Noah, Abraham, Moses và Jesus - tất-cả đều được xem là các Tiên-tri phục-vụ Chúa

trước thời Tiên-tri Muhammed. Kinh Koran có 114 chương và trên 6 ngàn câu thơ - và Muhammed là Tiên-tri cuối cùng Chúa gửi xuống loài người và Kinh Koran bô-túc và toàn-hảo Kinh Thánh.

Bây giờ xin nói về Ramadan. Có lẽ đây là điểm độc đáo nhất của đạo này. Tháng thứ chín theo đạo Muslim, con chiên phải kiêng nhin: kiêng ánhkiêng uông, kiêng hút thuốc từ lúc mặt trời mọc cho đến khi mặt trời lặn, và nếu dùng con sô thi phải kiêng từ lúc cơ 3g30 sáng cho đến 6g30 chiều, tức là liên tú ti cơ 14 hay 15 tiếng đồng-hô mỗi ngày. Khó nhất vào dịp này là dịp nóng nhất trong năm, nhiệt-độ khoảng 115°F vào ban ngày và xuống khoảng 85°F vào đêm. Không ăn thi còn OKchứ không uống thi thật là quá khó. Dịp này cuộc sống của Saudi Arabia hoàn-toàn biến-dổi: ngày đêm, đêm ngày. Ngày được định-nghĩa là lúc ta phân-biệt được hai sợi chỉ đèn và tráng. Trong mùa này khi mặt trời lặn, con chiên rửa ráy sạch-sé, và cầu-nghện. Sau đó, có thể uông một ly nước và ăn "suc miệng" một trái chà-là (tôi sẽ tả về trái chà-là - xem như là "Quốc trái" của nước này) rồi sau đó sẽ là "diêm-tám" lúc 7 giờ tối. Sau đó là bữa ăn chính khoảng 10 - 11 giờ khuya. Rồi bữa ăn "dinner" vào lúc trưa sấp rạng đông. Người ta đi chơi phô, thăm nhau, nói nói cười cười và vui chơi suốt sáng có thể gọi là thâu đêm. Phô xá mổ của từ 8g30 hay 9 giờ tối cho đến 2 hay 3 giờ khuya. Đến được sáng choang, người đi đông đúc như hội. Ban ngày phô mở từ 8 giờ sáng và đóng lúc 10g30 sáng, im-lìm cho đến đêm. Nếu ban là Muslim, bạn đi làm từ 6g. sáng đến 12 giờ trưa là vê nhâ, bạn vẫn được trả đủ lương 8 giờ một ngày và vì thấy bạn chịu nhin tội-nghiệp, ta cho bạn thêm một tháng lương nữa, lãnh vào ngày 13 của tháng Ramadan. Đi làm vê bạn ráng ngủ một giấc cho đến chiều để còn ráng thúc mǎ ăn vào "nuả đêm về sáng". Hết tháng Ramadan, ta cho tất cả (Muslim và non-Muslim) nghỉ 3 ngày, kèm theo 2 ngày week-end, và chỉ là 5 ngày tha hồ bạn vui chơi thoả-thích để đổi lại ngày ngày đêm. Quen nói là trong tháng này tất cả các bạn được khuyến-cáo là không nên uống, ăn, hút thuốc ở nơi công cộng,

và ngay cả trong phòng làm việc, ^{hết} cũng nên uống cà-fê một cách kién-dao đúng đẽ cho một người Muslim đang kiêngnhin thầy, không nên. Đàn bà được khuyên là không nên đi ra đường, nếu đi thì nên đi với chồng, còn con gái thì phải đi theo với cha và ăn mặc càng nên kién-dao, áo dài phủ tay phủ chân và đúng mặc quá bó chen và nếu được, nên che dùm cái đầu tóc bằng cái khăn quàng. (Ta cũng hiểu rằng mình nhìn đói nhìn khát mà "nó" cứ đi qua đi lại đưa-đưa cái "phiá sau", nhúc-nhích cái "đang trước", lai phô-bây cái cắp, giờ thon dài với thêm cái cánh tay non-nà thì ai mà chịu đói cho thâu, rồi lại phát-phổ trước gió cái mái tóc còng - a màu đen tuyền hay màu rau bắp, bạch-kim; ngồi rảnh không làm gì nếu không đúng cái đầu óc suy-luân hăng có đẽ "tưởng" đến "hair dưới hair trên cả hai đều là hair cả".)

Đặc-biệt xứ này theo Muslim một cách triệt-đẽ nên chuyện uống rượu là quốc cấm và ăn thịt heo cũng không được. Khép cả xứ này có lẽ chỉ có một mình Hàng dầu ARAMCO được cho nhập-cảng thịt heo bán cho nhân-viên mà thôi và cũng rất hạn-chế chỉ dành cho nhân-viên cấp cao : ta sẽ thấy có cảnh mấy anh không được quyền mò đến thịt heo phát - phổ-trước của hàng thịt heo, nhân-nhỏ như mua giüm cho một miêng "ham" hay mottí "bacon"; và nếu chàng nào làm các Hàng khác "nhó" bạn cũ nay làm ARAMCO cư xách xe chạy long-nhong mỗi tuần đến thăm bạn hiền, đẽ lúc về "nhe-nhang" 1 tí thịt heo! Còn rượu là cầm triệt-đẽ không thể cho ai uống cả. Chắc là các bạn còn nhớ Quốc-Văn Giáo-Khoa-Thú kẽ chuyện có chàng nọ được ông Thần bắt giết cha hay giết mẹ, chàng không chịu giết ai cả, thê-rồi chàng được mời cho uống đến say mềm và giết luôn cả đôi thân sinh ra mình: Cc' lẽ ai cũng biết đến con ma men này, không nhiều thì ít cũng có nhâm-nháp tí-tí, hoặc tí bia cho đẽ đưa cõm hay tí "cognac" cho thóm cái miêng, hoặc tí rượu vang cho đúng điêu con gà hoặc "xi" đẽ đẽ đưa cái cay đắng của cuộc đời đi vào cái bao-tú, đó là chưa kể có chàng cần phải có tí tí "phùng chí" hoặc già bộ say đẽ ngủ cho yên khái bị "nuả đêm thức giắc", vi.... "sức người có hạn, có năm được năm, có năm chưa được năm" (phải không LTT). Vâ bối vây cho nên sang xứ này có người

"hành" thêm một nghề chân trái (không dám dùng chữ nghề tay trái, sợ dụng chạm nghệ-nghiệp của nhiều bạn bè của tôi, nên phải dùng chữ chân, xin các bậc huynh-trưởng đừng quá đẽ'y!) là "nẫu" lâu. (Tôi dùng chữ "nẫu" để cho đúng chữ ngày trước ở Việt-Nam có dân "công-si" đi bắt rượu lâu). Nói nhô với các bạn là bia "home made" "qui-khôc thắn sầu" lầm, "ngon" cơ bia Việt-cộng và nếu phải đặt cho bia "home made" cái tên (tưởng-dương với cơ bia "larue" hay bia 33) thi bia "home made" là bia 35, vì bở hơi nhiều đường, uống vào lângат -ngủ con tàu đi, và thấy bài thơ Khoa Cốm ăn Tết của anh Nguyễn Tạ Hùng suýt-tập thát là "hợp thời - trang": rước vào hỏa bốc, v.v... A còn bạn muốn mua Scotch nguyên-chất (Johny Walker, black label) chẳng hạn thi khi nào cũng có, do mây tay linh taur bay mang hộ, miễn là "the price is right": bạn phải mua nguyên một "case" 12 chai một lúc chỉ có ... 1200 \$US thôi ! Uả, sao lại giật mình, nếu bạn nghĩ rằng ở Mỹ ta mua có 13 - 15 \$US, 1 chai thôi, mà nay tính ra đến 100 \$ một chai lận: thi măc một tí, ta uống ít đi một tí, vâ... đù đẽ thấy cái ngon của rượu chủ đúng cự "dô", "dô" một cách câu-thả, chẳng còn biết trời đất đất trời gi hiết, và lại rượu cơ măc nhù vây ta mèi thấy..... "ngon thiệt" ! Hòn nữa rượu càng măc bao nhiêu thi ta lại thấy càng ít tốn tiền rượu bấy nhiêu phải không các bạn. Không lẽ uống rượu vào mà thấy cái bụng đau nhủ cắt, vi... tiếc!!.

Bây giờ nói về một vài điểm kỵcục của dân này. Chính-quyền chống cộng-sản, có thể nói Saudi Arabia là tiên-denn, nhưng lại cho nhập-cảng đồ của cộng-sản, nên ta thấy bầy bán kèo của Poland, dày giép của Yugoslavia, Roumania, của Trung-Quốc Lục Địa v.v. Xứ này đặc-biệt thù ghét dân Do-Thái, Có thể nói là bài-trữ triệt-đẽ. Ta thấy là trong tất cả các sách vở, ngay cả bản-dō địa-dụ bán ở tiệm sách, nếu có chủ Israel là được "chàng" kiểm- duyệt bôi đen,. Ngay cả trong cuốn tự-điển bán ngoài tiệm, cũng đã được bôi đen chủ Israel. Vâ tôi chưa thấy một chiếc xe hơi nào hiệu Ford chạy ở đây, chỉ toàn là GM hay Chrysler thôi, và môtô hàng ở Mỹ được xem là bị năm trong sô đen. Tôi có một anh bạn đi cùng một